

Úvodní stránka>Soudní řízení>Občanskoprávní věci>Který soud je příslušný?

Který soud je příslušný?

Maďarsko

1 Je třeba se obracet na obecný soud nebo na zvláštní, specializovaný soud (například pracovní soud)?

Podle zákona o uspořádání a správě soudů působí v Maďarsku pouze jeden typ specializovaného soudu: správní a pracovní soud, který se zabývá pracovněprávními a správními věcmi. Jiné než pracovněprávní a správní věci projednávají obecné soudy.

Nestanoví-li zákon jinak, projednávají se správní spory ve správním řízení. Správní spor se týká zákonnosti jednání či nečinnosti správního orgánu, jejichž účelem nebo cílem je změnit právní situaci subjektu, jenž se řídí správním právem nebo jehož se správní právo týká. Ke správním sporům patří také spory týkající se zaměstnání ve veřejné správě a administrativních smluv.

Správní věci projednává v prvním stupni správní a pracovní soud, nebo v případech stanovených zákonem krajský soud (*törvényszék*) či Nejvyšší soud Maďarské republiky (*Kúria*).

Správní a pracovní soudy jsou příslušné pro správní a jiná řízení u správních soudů, kdy není podle právních předpisů dána příslušnost krajských soudů nebo Nejvyššího soudu Maďarské republiky.

Nestanoví-li zákon jinak, jsou krajské soudy příslušné ve věcech týkajících se správních úkonů nezávislých regulačních orgánů, samostatných orgánů státní správy a vládních úřadů podle zákona o ústředních orgánech státní správy, správy železnic, leteckého úřadu a Maďarské národní banky, s výjimkou případů týkajících se zaměstnání ve veřejné správě.

Krajské soudy rozhodují v řízení o určení správních orgánů, v soudních řízeních týkajících se výkonu práva na shromažďování, v řízeních týkajících se přístupu k utajovaným informacím a ve správních sporech týkajících se povinných profesních organizací.

Nejvyšší soud Maďarské republiky je příslušný v řízeních za účelem posouzení rozporu mezi vyhláškou místní samosprávy a ostatními právními předpisy, v řízeních týkajících se neplnění povinnosti místní samosprávy přijímat právní předpisy a v řízeních o stanovení procesních prostředků k řešení ústavní stížnosti.

Pracovněprávní spory zahrnují žaloby vyplývající z právních vztahů podle zákona o zákoníku práce, pracovního poměru ve veřejném sektoru, zaměstnání ve veřejné správě, nestanoví-li zákon jinak, účasti ve veřejných systémech zaměstnanosti, pracovních smluv uzavřených podle zákona o sportu, smluv o učitelské přípravě uzavřených v rámci odborné přípravy, smluv o studentské stáži podle zákona o vysokoškolském vzdělávání, pracovního poměru člena sociálního družstva nebo zaměstnaneckého družstva a žaloby na vymáhání jiných nároků podle pracovního práva, jak je stanoveno v zákoně o zákoníku práce. Pracovněprávní spor existuje jako takový i v případě, dojde-li u některého účastníka ke změně osoby v důsledku postoupení pohledávky, převzetí dluhu, nástupnictví zaměstnavatele nebo změny v osobě zaměstnavatele. Má-li zaměstnanec peněžitou pohledávku vůči zaměstnavateli v platební neschopnosti, která vyplývá z pracovního práva a souvisí s majetkem, jenž je součástí konkurzní podstaty, a která byla insolvenčním správcem popřena, může zaměstnanec po zahájení insolvenčního řízení podat na zaměstnavatele pracovněprávní žalobu.

2 Kdy jsou příslušné obecné soudy (tj. kdy jde o soudy, které jsou příslušné u daných věcí), jak mohu zjistit, na který soud se mám obrátit?

2.1 Rozlišuji se nižší a vyšší obecné civilní soudy prvního stupně (například okresní coby nižší a krajské coby vyšší), a pokud ano, který je příslušný k projednání mé věci?

Podle zákona o uspořádání a správě soudů vynášejí rozsudky v prvním stupni okresní soudy (*járásbíróság*) a krajské soudy. Krajské soudy rozhodují v prvním stupni ve věcech, pro které nejsou ze zákona příslušné okresní soudy. Okresní soudy jsou příslušné v těchto věcech:

a) žaloby týkající se majetkových práv, pokud hodnota majetku nepřesahuje 30 milionů HUF nebo pokud není možné stanovit hodnotu nároku na základě majetkového práva, s výjimkou

aa) žalob týkajících se autorského práva a souvisejících práv a práv duševního vlastnictví,

ab) žalob o náhradu škody způsobené při výkonu úřední pravomoci a žalob o odškodnění,

ac) žalob podaných z důvodu veřejného zájmu,

ad) žalob týkajících se založení a zákonné činnosti právnické osoby,

ae) sporů mezi právníckými osobami a jejich současnými nebo bývalými společníky a sporů mezi současnými nebo bývalými členy vyplývajících z členství,

b) žalob týkajících se osobního stavu,

c) žalob na výkon rozhodnutí.

Krajské soudy nejenže projednávají věci v prvním stupni, nýbrž ve druhém stupni rozhodují také o opravných prostředcích proti rozhodnutím okresních soudů a správních a pracovních soudů.

Krajské odvolací soudy (*ítélőtábla*) rozhodují o zvláštních opravných prostředcích proti rozhodnutím vyneseným krajskými soudy a projednávají jiné věci v rámci své příslušnosti.

Nejvyšším soudním orgánem v Maďarsku je Nejvyšší soud (*Kúria*). V případech stanovených v právních předpisech rozhoduje Nejvyšší soud o opravných prostředcích proti rozhodnutím krajských soudů a krajských odvolacích soudů, posuzuje žádosti o soudní přezkum, rozhoduje o rozporech mezi vyhláškami místní samosprávy a ostatními právními předpisy a v případě potřeby takovéto vyhlášky zrušuje, přezkoumává, zda orgány místní samosprávy neporušily svou zákonnou povinnost týkající se přijímání právních předpisů, a projednává další věci, pro něž je příslušný.

2.2 Místní příslušnost (je pro mou věc příslušný soud města A, nebo města B?)

2.2.1 Základní pravidla místní příslušnosti

Ve všech případech, kdy není dána výlučná příslušnost jiného soudu, je příslušným soudem soud, v jehož obvodu má bydliště žalovaný.

Nemá-li žalovaný bydliště v Maďarsku, řídí se příslušnost podle místa pobytu žalovaného v Maďarsku. Není-li místo pobytu žalovaného známo nebo nachází-li se v zahraničí, přihlíží se k místu jeho posledního bydliště v Maďarsku. Nelze-li toto místo zjistit, nebo jestliže žalovaný místo pobytu neměl, bude příslušnost určena podle místa bydliště žalobce v Maďarsku, nebo není-li takového místa, podle místa jeho pobytu v Maďarsku. Není-li žalobcem fyzická osoba, určí se příslušnost podle sídla v Maďarsku.

Není-li místo pracoviště žalovaného a místo jeho bydliště stejné, soud na žádost žalovaného podanou nejpozději v rámci jeho písemné žalobní odpovědi postoupí věc k projednání a rozhodnutí soudu příslušnému pro místo pracoviště.

Je-li podána žaloba na jinou než fyzickou osobu, závisí obecná soudní příslušnost nejen na sídle dotyčné osoby, nýbrž také na místě, kde vykonává činnost orgán či organizační jednotka, jež je oprávněna tuto osobu zastupovat a jednat v případě právního sporu. V případě pochybností se za sídlo musí považovat místo podnikání. Jestliže se sídlo jiné než fyzické osoby nachází v Budapešti, její činnost však zasahuje až na území Peštské župy, projedná danou věc soud, který je příslušný pro Peštskou župu.

Nemá-li jiná než fyzická osoba sídlo v Maďarsku, bude příslušnost s ohledem na žaloby podané maďarským žalobcem, který není fyzickou osobou, stanovena podle sídla nebo místa výkonu činnosti žalobce. Je-li žalobcem maďarská fyzická osoba, bude příslušnost stanovena podle místa bydliště žalobce, nebo není-li takového místa, podle místa jeho pobytu.

2.2.2 Výjimky ze základního pravidla

2.2.2.1 Kdy si mohu vybrat mezi soudem v místě bydliště žalovaného (soud určený podle základního pravidla) a jiným soudem?

Není-li dána výlučná příslušnost jiného soudu, může se žalobce rozhodnout, že podá žalobu u jiného soudu, než je soud s obecnou soudní příslušností s ohledem na žalovaného. Konkrétně, žalobu na uložení zákonem stanovené výživovací povinnosti lze podat soudu příslušnému podle místa bydliště žalobce; žalobu v souvislosti s vlastnictvím či držbou nemovitosti nebo věcným právem k nemovitosti lze podat příslušnému soudu v místě, kde se nachází dotyčná nemovitost; žalobu na vymáhání smluvního nároku lze podat soudu příslušnému pro místo, kde byla transakce uzavřena nebo kde má být služba poskytnuta; žalobu na vymáhání smluvního nároku spotřebitele vůči podniku lze podat soudu příslušnému pro místo bydliště žalobce v Maďarsku, nebo není-li takového místa, pro místo jeho pobytu v Maďarsku a žalobu s ohledem na mimosmluvní závazkové vztahy lze podat soudu příslušnému pro místo, kde byla škoda způsobena nebo kde k ní došlo.

Není-li v případě majetkového sporu stanoven soud s výlučnou příslušností, je dána rovněž příslušnost soudu, v jehož obvodu pobývá žalovaný po předvídatelně dlouhou dobu (např. jako zaměstnanec nebo student). Příslušnost nelze z těchto důvodů určit v případě žalovaných, kteří nemají procesní způsobilost být účastníkem řízení.

Žalobu týkající se majetku lze na zahraniční osobu, která není fyzickou osobou, podat rovněž soudu příslušnému pro místo bydliště osoby pověřené správou záležitostí zahraniční osoby, která není fyzickou osobou. V případě takovýchto majetkových sporů je dána rovněž příslušnost soudu, který je příslušný pro sídlo maďarské pobočky nebo obchodního zastoupení zahraniční osoby, která není fyzickou osobou.

Na vedlejšího dlužníka a hlavního dlužníka lze podat společnou žalobu u soudu, který je z jakékoli důvodu příslušný pro žalobu na hlavního dlužníka. Příslušnost v případě žaloby na svěření do opatrovnictví má rovněž soud, v jehož obvodu je žalovaný umístěn v ústavu sociální péče nebo je dlouhodobě hospitalizován nebo má obvyklé bydliště.

Ve věcech manželských je příslušný také soud v místě posledního společného obvyklého bydliště manželů.

Žaloby týkající se určení rodičovství, výkonu rodičovské zodpovědnosti, umístění dítěte u třetí osoby, zbavení rodičovské zodpovědnosti, zrušení osvojení nebo výživného na nezletilé dítě lze podat také soudu příslušnému pro místo bydliště či místo pobytu dotčeného nezletilého dítěte.

2.2.2.2 Kdy musím zvolit jiný soud než soud v místě bydliště žalovaného (soud určený použitím základního pravidla)?

Pokud právní předpisy stanoví, že v dané věci má výlučnou příslušnost konkrétní soud. Platí to například v níže uvedených případech.

Nestaví-li zákon, závazný právní akt Evropské unie nebo mezinárodní úmluva jinak, má soud v místě bydliště žalovaného v Maďarsku výlučnou příslušnost v případě žalob podaných podnikem na spotřebitele za účelem vymáhání nároku vyplývajícího ze smluvního vztahu. Nemá-li žalovaný bydliště v Maďarsku, řídí se výlučná příslušnost podle místa pobytu žalovaného v Maďarsku. Není-li místo pobytu žalovaného známé nebo nachází-li se v zahraničí, je rozhodujícím kritériem místo jeho posledního bydliště v Maďarsku. Nelze-li toto místo zjistit, musí být příslušnost stanovena podle obecných pravidel.

Může-li poškozená osoba podle právních předpisů týkajících se smluv o pojištění odpovědnosti požadovat náhradu škody nebo odškodnění i od jiné třetí osoby, než je osoba, která škodu způsobila, spadá žaloba na třetí osobu do výlučné příslušnosti soudu v místě bydliště žalobce v Maďarsku, nestaví-li zákon, závazný právní akt Evropské unie nebo mezinárodní úmluva jinak. Nemá-li žalobce bydliště v Maďarsku, má výlučnou příslušnost soud v místě pobytu žalobce v Maďarsku. Je-li žalobcem jiná než fyzická osoba, určí se soud s výlučnou příslušností podle jejího sídla v Maďarsku. Nemá-li žalobce bydliště, pobyt ani sídlo v Maďarsku, musí být příslušnost určena podle obecných pravidel.

Žaloba na zrušení nebo omezení výkonu rozhodnutí spadá do výlučné příslušnosti okresního soudu, který výkon rozhodnutí nařídil. Pokud výkon rozhodnutí nenafídl okresní soud, je dána příslušnost okresního soudu v místě bydliště dlužníka.

Žaloba na vydání neprávem odňaté věci (na zrušení neoprávněného zabavení) spadá do výlučné pravomoci okresního soudu, v jehož obvodu k zabavení došlo.

Návrh na povolení účastnit se řízení o výkonu rozhodnutí spadá do výlučné příslušnosti soudu, který zamítl žádost zástavního věřitele v soudním řízení o výkonu rozhodnutí.

Žaloba na změnu rozhodnutí úředníka místní samosprávy ve věci držby spadá do výlučné příslušnosti soudu v místě sídla místní samosprávy zaměstnávající úředníka, který dotyčné rozhodnutí přijal.

2.2.2.3 Mohou si strany samy určit soud, který by za normálních okolností nebyl příslušný?

V majetkoprávních věcech se mohou strany dohodnout na příslušnosti konkrétního soudu pro urovnání jejich stávajícího sporu či budoucího sporu, který může vyplýnout z konkrétního právního vztahu, nestaví-li zákon jinak. Dohodu o volbě příslušnosti lze učinit písemně, ústně s písemným potvrzením, ve formě, která je v souladu s obchodními zvyklostmi stran, nebo v případě mezinárodního obchodu formou, která je v souladu s obchodními zvyklostmi, jež jsou nebo by měly být stranám známy a jež jsou v dané oblasti obchodu všeobecně známy a pravidelně používány stranami, které uzavírají takovéto dohody. Příslušnost jiného soudu nelze zvolit v případech, kdy je zákonem dána výlučná příslušnost konkrétního soudu. Nestaví-li zákon nebo dohoda stran sporu jinak, má výlučnou příslušnost zvolený soud. Dohoda o volbě příslušnosti platí i pro právní nástupce. Dohoda o volbě příslušnosti nesmí spotřebitelům bránit ve vymáhání smluvních nároků vůči podniku u soudu v místě bydliště spotřebitele v Maďarsku, nebo není-li takového místa, v místě pobytu spotřebitele v Maďarsku.

V majetkoprávních věcech si strany nemohou zvolit pro své právní spory nebo budoucí spor vyplývající z určitého právního vztahu příslušnost Krajského soudu hlavního města Budapešti nebo Krajského soudu pro okolí Budapešti pro záležitosti spadající do pravomoci krajských soudů nebo Ústředního okresního soudu v Pešti pro záležitosti spadající do působnosti okresních soudů.

3 Pokud je dána příslušnost specializovaných soudů, jak zjistím, na který z nich se mám obrátit?

Jedinými specializovanými soudy v Maďarsku jsou správní a pracovní soudy.

Příslušnost pro pracovněprávní spory se v zásadě řídí obecnými pravidly popsanými v bodě 2.2.1. Zaměstnanec podávající žalobu si může zvolit mezi soudem s obecnou soudní příslušností s ohledem na žalovaného a správním a pracovním soudem, který je příslušný pro místo bydliště zaměstnance, nebo není-li takového místa, pro místo jeho pobytu v Maďarsku, nebo správním a pracovním soudem příslušným pro místo, kde zaměstnanec dlouhou dobu pracoval nebo pracuje. Jestliže jeden spolužalobce nebo nárok spadají do působnosti soudu příslušného pro pracovněprávní spory, zatímco druhý spolužalobce nebo nárok spadají do působnosti okresního či krajského soudu, je pro řízení příslušný pracovní soud, je-li podle právních předpisů přípustné spojení stran nebo sloučení žalob.

Správní žaloby je nutno podat soudu, v jehož obvodu je vykonávána správní činnost, která je předmětem sporu, nestanoví-li zákon výlučnou příslušnost jiného soudu. Byl-li správní úkon, který je předmětem sporu, proveden v rámci řízení ve více stupních, spadá daná věc do místní příslušnosti soudu v místě, kde byl správní úkon proveden v prvním stupni.

V případě práv, povinností a právních vztahů souvisejících s nemovitým majetkem je místem výkonu správní činnosti místo, kde se nachází dotýčný nemovitý majetek. V případě oznámení nebo povolení určité činnosti to je místo, kde činnost je nebo má být vykonávána. S výjimkou výše zmíněných dvou případů je místem výkonu správní činnosti krajského orgánu státní správy s celostátní působností místo bydliště nebo pobytu žalobce nebo v případě právnických osob a subjektů bez právní subjektivity sídlo subjektu, nebo není-li takového sídla, sídlo správního orgánu. Peštská župa je místem výkonu správních činností prováděných v místě sídla orgánu státní správy, jenž má své sídlo v Budapešti, jeho působnost však zahrnuje především Peštskou župu nebo její část. V případě nečinnosti je místem výkonu správní činnosti sídlo správního orgánu, s výjimkou prvních tří výše uvedených případů.

Určité správní a pracovní soudy mají místní příslušnost pro konkrétní oblast. Jedná se o Správní a pracovní soud hlavního města Budapešti, Správní a pracovní soud pro okolí Budapešti, Správní a pracovní soud v Debrecínu, Správní a pracovní soud v Györu, Správní a pracovní soud v Miškovci, Správní a pracovní soud v Pécsi, Správní a pracovní soud v Segedínu, Správní a pracovní soud ve Veszprému.

Pro žaloby týkající se sociálního zabezpečení, sociální ochrany nebo ochrany dětí a dávek nebo podpory poskytovaných veřejnou službou zaměstnanosti je příslušný správní a pracovní soud v místě bydliště žalobce, nebo je-li žalobcem právnická osoba či subjekt bez právní subjektivity, v místě sídla žalobce, nebo není-li takového sídla, v místě sídla správního orgánu.

Žaloby týkající se administrativních smluv je nutno podat příslušnému krajskému soudu, v jehož obvodu byla smlouva uzavřena. Soud, který je z jakéhokoli důvodu příslušný pro hlavního dlužníka, bude příslušný i pro žalobu na vedlejšího dlužníka.

Byla-li správní činnost provedena v zahraničí, spadá žaloba do výlučné příslušnosti Správního a pracovního soudu hlavního města Budapešti.

Nestanoví-li zákon jinak, strany administrativní smlouvy mohou přijmout individuálně sjednanou doložku o volbě příslušnosti, podle níž je pro případné budoucí právní spory vzniklé mezi nimi v souvislosti s administrativní smlouvou příslušný správní a pracovní soud, který je místně příslušný pro stanovenou oblast. Není-li zákonem stanoveno nebo nedohodnou-li se strany jinak, má zvolený soud výlučnou příslušnost pro veškeré žaloby týkající se administrativní smlouvy. Dohoda o volbě soudu se vztahuje i na právní nástupce.

Stanoví-li právní předpisy výlučnou příslušnost konkrétního soudu, nelze stanovit příslušnost jiného soudu.

Strany nemohou s ohledem na své budoucí spory vyplývající z administrativní smlouvy stanovit příslušnost Správního a pracovního soudu hlavního města Budapešti.

Žaloby v souvislosti se zaměstnáním ve veřejné správě je nutno podat soudu, který je místně příslušný pro místo výkonu pracovní činnosti. Je-li žalobcem fyzická osoba, může být žaloba podána rovněž soudu, který je příslušný pro místo bydliště žalobce.

Krajský soud hlavního města Budapešti má výlučnou příslušnost pro projednání opravných prostředků proti rozhodnutím správních a pracovních soudů a žalob spadajících do působnosti krajských soudů.

Poslední aktualizace: 15/01/2024

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.